

Sisällys

LYHENTEET	10
NÄKÖKULMASTA, METODEISTA JA LÄHTEISTÄ	11
I TAUSTA JA RITARIKUNTALAITOKSEN KESKEISET TOIMIJAT.	24
Ulkomaalaisten 1918 saamat korkeat Vapaudenristit	24
Ritarikuntalaitoksen keskeiset toimijat.	27
Kunniamerkkejä saksalaisille ”kansainvälisiä kohteliaisuussääntöjä noudattaen” 1935–1939.	35
Päämajan kunniamerkinhallinto	48
Saksan kunniamerkinhallinto	54
Muodolliset perusteet ja arvojärjestys	57
Suomen Valkoisen Ruusun suurristi- ja jalokiviongelman	61
II KAUTTAKULUSTA GÖRINGIN KETJUUN 1940–1941	63
”Kun Mustonen ensimmäisenä kevään leivona saapui maahamme”	63
Tähtisade Yhdysvaltoihin	77
Captain N. C. Moore, DSO, MVO, RN, Commander, First Class, of the Order of the White Rose of Finland	81
Suurristi Seidelille, ketju Göringille	85
Pääkonsuli palkitaan korkeasti, ja Gertrud Scholtz-Klink ei ole ”mikään tavallinen tapaus”.	94
Sotainvalidien auttajat huomioidaan	98
III RISTIRETKELLÄ BOLŠEVISMIA VASTAAN	104
Jatkosodan ensimmäiset korkeat sotakunniamerkit.	104
Ansoista asehankinnoissa	134
Amerikkalaisen episodin toinen näytös.	140
IV VALTIOLLISEN TASON SUOMALAIS-SAKSALAISEN YSTÄVYYDEN OSOITUKSIA	145
Kivimäen lista.	145
Näkyvä ilmaus hyvistä suhteista	146
<i>Miksi Ribbentrop totteli aina Hitleriä?</i>	153
Rosenberg, jonka ansioita ”ei tässä yhteydessä tarvitse luetella”	156

V SAKSALAISTEN KORKEIMMIN PALKITUT SOTILASANSIOT	159
Saksan sodanjohto palkitaan ansioista yhteistoiminnassa	159
”Teräsmies” panee tuulemaan – maaliskuun 1942 suurjako	164
<i>Göringin teot Suomen hyväksi.</i>	171
Ristejä Suomen rintamalle	185
Mannerheimin 75-vuotispäivä ja ”loistava vastakäynti Saksan suuren Johtajan luona”	189
Suurristi syrjäytetyille sotamarsalkalle	196
Korotus kuljetuspäällikölle.	198
Miekoin vai ilman	199
Arkaluontoinen Himmler-pulma ja SS:n johdon palkitseminen	207
<i>Himmler ja Wolff.</i>	207
”Ansoita suomalaispataljoonan muodostamisessa” ja asetoimituksissa	219
Komentaja-, koulutus- ja aselajiansioita 1942	226
VI SUOMEN LEIJONA HELPOTTAA TILANNETTA	229
Suomen Leijona syntyy.	229
Miekallisia Leijonia erikoisalojen kenraaleille ja sotilasvirkamiehille	232
VII DIPLOMATIAA JA SAKSAN SIVIILIMAAILMAN ANSIOITA	243
Kunniamerkkidiplomatiaa sodan käännekohdassa	243
”Valtakunnan eri alueilta”.	248
Pohjoisen ajatuksen airuet	253
Taloutta, liikennettä ja tekniikkaa	254
Palkitsematta jääneet.	258
Tiedettä ja kulttuuria.	262
VIII POHJOISMAISET YHTEYDET POIKKEUSOLOISSA.	264
Kunniamerkkejä ruotsalaisille ”vain erikoisissa poikkeustapauksissa”	264
<i>Talvisodan aikana ”erikoisella tavalla” ansioituneita</i>	264
<i>Poikkeuksellisia miekkoja Pohjanlahden puolin ja toisin – ”ei maksa mitään, mutta näkyy”</i>	270
<i>Tammenlehvä tulenjohtajaprinsille.</i>	275
Lääkintähuolto, rutiineja ja ministereitä.	286
Kenraalit Holmquist, Nordenskiöld ja Kellgren.	289
Poikkeuksellinen kunnianosoitus Richertille	295
Kenraalimajurien Rappen ja Lindströmin suurristit	297
Leijonia lahjoittajille – ”beggars cannot be choosers”	299
Suomalais-ruotsalaisten palkitsemisten summa.	304
Syksyn 1944 uuden tilanteen uudet ansiot.	306

Miehitetty Tanska ja kunniamerkit	307
<i>Talvisodan jälkeisiä palkitsemispoliittisia linjauksia</i>	307
<i>Miehitetyn maan kunniamerkipolitiikka</i>	307
<i>Jalokivet pitkäaikaiselle lähettiläälle ja suurrivistvaihtoa</i>	309
<i>Kunniaa Suomen ystäville</i>	314
<i>Vielä talvisodan ansioista</i>	317
IX ”ITALIA, UNKARI JA ROMANIA, JAPANI JA KAIKKI MUUT”	319
Palkitsemisen akseli	319
”Tappion kärsinyt ja maahan lyöty” Ranskan kansa saa kunniamerkkejä	320
Mussolini kieltäytyy ketjusta	324
Jalokivet Kroatian <i>poglavnikille</i>	328
”Kunniamerkkien vaihto Slovakian ja Suomen välillä” kariutuu	333
Ystävät Aasiassa	337
”Henkilökohtaisesti ansaittua tunnustusta” unkarilaisille ja ”symbolistinen ele” Romaniaa kohtaan	340
<i>Unkarilaisten uhrautuvaisuutta ja tiedusteluyhteistyötä</i>	340
”Mikko Uljaan” kunniamerkki <i>Mannerheimille ja Suomen Valkoinen Ruusu Antonesculle</i>	343
<i>Suurrusti Mannerheimille, kultainen muistomitali Horthylle ja ketju Rytille</i>	349
<i>Suuri suomalais-romanialainen kunniamerkkivaihto</i>	352
<i>Veljeskansojen ystävyyttä</i>	361
<i>Suomen ja Romanian kunniamerkkivaihtotase ja romanialaisten Vapaudenristit</i>	366
<i>Suurristejä ministereille ja Leijonia miekkoinen miehitetyn Unkarin kenraaleille</i>	371
X SAKSAN KOTKAN RITARIKUNTA JA SUOMALAIS-SAKSALAINEN KUNNIAMERKKIVAIHTOTASE	377
Periaatteellisia linjauksia ja käytännön palkitsemisratkaisuja	377
Anthoni ei saa rintatähteä, mutta palkitaan ansioistaan ”kiusallisten ulkomaalaisten karkottamisessa”	385
”Suur-Saksan valtakunnankanslerin tunnustus Suomen naisille”	386
Saksan Kotkien ja kunniamerkkien vaihtotaseen laskentaa	388
”Tietysti rautaristi olisi ollut kivempi”	393
XI PIETARIN PIIRITTÄJÄT JA KESKEISET KENRAALIT PALKITAAN PUOLIN JA TOISIN 1943–1944	395
Pohjoisen Armeijaryhmän strateginen merkitys saa tunnustuksen	395
Pohjoisrintaman aseveljeyttä	402
Dietlin postuumi suurristi	423

Heinäkuun 20. päivän miehet	425
Suurristi ”Alakurtin Demostheneelle”	427
”Rautaristit eivät ole ruostuneet, eivätkä tammenlehdet kellastuneet”	431
Kunniamerkkiasioden valmistelu jatkuu normaaliin tapaan	433
XII SUMMA SUMMARUM	436
Palkitsemisten summa ja <i>cursus honorum</i>	436
Korkeimman sotilaallisen palkitsemisen yhtäläisyydet ja erot	445
Suhtautuminen suomalaisiin kunniamerkkeihin	449
<i>Modi operandi</i> ja dualismi	454
Kunniamerkkejä ansioista, diplomaattisista kohteliaisuussyistä, varmuuden vuoksi ja ”koska muutkin [...] ovat antaneet”	457
Symbolisen pääoman tuotto	463
XIII EPILOGI	466
Aseveljeyden päätös	466
Saksan ”vuosi nolla” 1945	473
Tuomioiden aika	475
Palkitsemisten viimeistely Yhdysvalloissa ja Ruotsissa	481
Korutonta ylpeyttä ja aseveljeyden muistelua – pysyvä, palaava ja jälleen katoava kunnia	483
Kunniamerkeillä on kohtalonsa	501
Poliittista realismia vai hulluutta?	507
LIITTEET	511
Liite 1 Korkeimmilla suomalaisilla kunniamerkeillä 1941–1944 palkitut ulkomaalaiset	511
Liite 2 Korkeimmilla Vapaudenristeillä jatkosodan ajan ansioista vuoden 1944 jälkeen palkitut ulkomaalaiset	522
Liite 3 Nimistä, sotilasarvoista ja virkanimikkeistä	523
LÄHTEET	526
SUMMARY	567
The Roulette of Honour – the Highest Finnish Orders to Foreigners 1941–1944	567
KIITOKSET	570
HENKILÖHAKEMISTO	572